

Договорната основа на политиката на заетост и социални въпроси е Член 2 от Договора за Европейски съюз и Член 2 и 13, Глава III (Членове 39 до 42), VIII и XI от Договора за Европейска общност.

Повече и по-добри работни места и равни възможности за всички са ключовите понятия в европейската политика на заетост и социални действия. ЕС се стреми да гарантира, че всеки ще бъде подготвен за промяната на базираната на знание икономика и ще е в състояние да посрещне предизвикателствата на глобализацията. Рамката за действие е Социалният план за действие, предназначен да гарантира, че растежът ще донесе полза на всички.

Европейската стратегия за заетост

Всяка година Европейският съвет приема общи приоритети и индивидуални цели за политиките на заетост на Държавите членки. Те са насочени към създаването на работни места, подобряване условията на труд и производителността и възвръщането на атрактивността на заетостта.

Европейският социален фонд

Създаването на работни места и гарантирането на равни възможности изисква големи инвестиции в човешки ресурси. Значителна част от средствата за това идват от Европейския социален фонд. Фондът ще изразходва 60 милиарда евро между 2000 и 2006 г., за да подпомогне създаването не само на професионална компетентност, но и на социални умения, които да помогнат на хората в търсенето на работа или установяването на собствен бизнес. 3 милиарда евро са отделени за програмата EQUAL за преодоляване на новите форми на дискриминация.

Минимални стандарти за всички

ЕС е установил основни стандарти за защита здравето на хората на работа като например излагането на шум или химикали, защита на бременните жени и работниците под 18 години. Друг комплект от правила определя основните права на работно време, родителски отпуск и основната информация, която работодателите трябва да предоставят на новите работници за работата и условията на трудовия им договор, за еднаквото третиране на почасовите и временните работници в сравнение с тези на пълен щат. Равно заплащане за еднаква работа е също един от основните принципи в действията на ЕС за защита правата на работниците. Отделен фокус е поставен и върху защитата от сексуално малтретиране.

ЕС забранява дискриминацията на полов, расов или етнически признак, както и въз основа на инвалидност, сексуална ориентация, възраст или вероизповедание.

Европейска мобилност за всички

Правото на работа на цялата територия на ЕС е основно право на гражданите на Съюза. Известни преходни периоди бяха въведени само за 10-те държави, които се присъединиха през май 2004 г. Обществените бюра за заетост в Европейското икономическо пространство (ЕС, Исландия, Норвегия и Лихтенщайн) и Швейцария са свързани в единна мрежа: EURES. Търсещите работа могат да изпратят автобиографиите си и да потърсят предложения на сайта на мрежата.

Възможността за работа във всяка точка на ЕС повдига въпроса за правото на социални придобивки за семействата. Работниците, пенсионирали се в друга Държава членка, трябва да имат еднакви права както местните физически лица. Правото на медицинска помощ и на спешна медицинска помощ също е свързано с правото на движение. На 1 юни 2004 г. беше въведена Европейска карта за здравнозастраховане, която до 2006 г. постепенно ще влезе в сила във всички Държави членки.

Социално включване и социална закрила

Системите за социална сигурност в отделните Държави членки отразяват специфичните традиции,

социални развития и културни нагласи. Тези различия се уважават при изработването и прилагането на европейските политики.